

Domy jednorodzinne 2025

źródła grzewcze
stan energetyczny
plany inwestycyjne

Raport z badań zrealizowanych
na reprezentatywnej próbie właścicieli
budynków jednorodzinnych.

Raport przygotowany na zlecenie
Instytutu Ekonomii Środowiska

2025 r.

The background of the slide features a close-up photograph of a plant with large, overlapping leaves in shades of blue and green. A semi-transparent orange rectangle is positioned on the left side of the image, serving as a backdrop for the title text.

Główne wyniki

Główne wyniki

35% odsetek źródeł wciąż kwalifikujących się do wymiany w strukturze grzewczej budownictwa jednorodzinnego w Polsce

Choć w strukturze źródeł grzewczych nadal dominują paliwa stałe i urządzenia o niskich standardach technologicznych to od 2020 r. należy odnotować spory wzrost udziału zarówno w przypadku źródeł kl. 5 na paliwa stałe jak i pomp ciepła oraz kotłów gazowych, co w konsekwencji przełożyło się na istotny spadek udziału najbardziej emisyjnych urządzeń.

29% budynków nie posiada ocieplenia ścian zewnętrznych

26% budynków dotyczy problem zawilgocenia ścian, fundamentów lub pomieszczeń

Znaczna część polskich domów jednorodzinnych znajduje się w złym stanie technicznym. Problemy mieszkańców nie ograniczają się jedynie do niskiej jakości termoizolacji budynków, choć ta przypadłość dotyczy znacznej liczby budynków w Polsce, ale wynikają również z innych dysfunkcji obniżających komfort użytkowania lokali, a nawet negatywnie wpływających na zdrowie mieszkańców. Od lat w tym obszarze niewiele się zmienia.

10% odsetek budynków, których mieszkańcy narzekają na brak komfortu ciepłego w okresie zimowym

27% budynków dotyczy problem niedogrzenia

26% mieszkańców budynków jednorodzinnych określa koszty ogrzewania jako bardzo poważne obciążenie budżetu

W przypadku co czwartego budynku jednorodzinnego ogrzewanie stanowiło w zeszłym roku bardzo poważne obciążenie budżetu mieszkańców. Zaledwie dla co piątego badanego koszty ogrzewania nie stanowią znaczącej pozycji w budżecie.

18% o tyle średnio wzrosły koszty ogrzewania budynku w ostatnim sezonie grzewczym w porównaniu do poprzedniego

Niemal 5 tys. zł – to średni koszt ogrzewania budynku jednorodzinnego w ostatnim okresie grzewczym.

Główne wyniki

26% właścicieli budynków planuje wymianę aktualnego źródła ciepła lub zakup dodatkowego

Znacznie częściej deklaracje takie pojawiają się w grupie użytkowników przestarzałych źródeł na paliwa stałe – w grupie tej plany inwestycyjne posiada aż 44% właścicieli budynku. Te dane świadczą o znacznym wzroście w stosunku do ostatnich badań zrealizowanych w 2023 r.

13% o tyle spadło zainteresowanie montażem pompy ciepła wśród osób, które zamierzają wymienić źródło ciepła

Zainteresowanie pompami ciepła spadło z 32% w 2023 r. do 18% aktualnie. Spadek odnotowały również kotły gazowe. Wyrażnie na fali wznoszącej są natomiast źródła wykorzystujące biomasę – kotły na pellet (z 13% do 30%) oraz kotły na drewno (z 4% do 10%). Stanowi to wyzwanie w kontekście polityki ochrony powietrza.

83% badanych uważa, że ocieplenie budynku to najbardziej opłacalna inwestycja w obecnych czasach

Skuteczne ocieplenie budynku – to zdecydowany faworyt wśród inwestycji mających na celu obniżenie kosztów energii. Niemal wszyscy właściciele domów jednorodzinnych uważają, że w aktualnej sytuacji warto zainwestować w to pieniądze. Niestety w sferze konkretnych planów wygląda to już znacznie gorzej – tylko 40% właścicieli domów nieocieplonych planuje inwestycję w ocieplenie. To aż o 20 punktów procentowych mniej niż w 2023 oraz 2020 roku.

12% właścicieli budynków planuje instalację paneli PV

Co piąty budynek jednorodzinny wyposażony jest obecnie w instalację PV. Planu w zakresie instalacji paneli PV deklaruje 12% badanych. W 2023 r. analogiczny odsetek wynosił 17%. Spadek zainteresowania może wynikać z mniej korzystnych zasad rozliczania dla prosumentów.

8% o tyle punktów procentowych spadło przekonanie o atrakcyjności programu “Czyste Powietrze”

Jedynie 21% właścicieli domów ogrzewanych źródłami do wymiany chce skorzystać z dotacji w programie “Czyste Powietrze” (w 2023 było to 32%). Zaledwie 23% właścicieli domów nieocieplonych chce skorzystać z tego programu (w 2023 było to 36%). Świadczy to o znacznym spadku zainteresowania programem i jego gorszym wizerunku.

Spis treści

#1.	str.6	#2.	str.8	#3.	str.12	#4.	str.20	#5.	str.24	#6.	str.31	#7.	str.36	#8.	str.38
Metodologia		Struktura źródeł c.o.		Stan techniczny i koszty ogrzewania		Plany inwestycyjne		Strategie postępowania w obliczu wzrostu kosztów ogrzewania		Postawy wobec termomo- dernizacji		Program Czyste Powietrze		Rekomendacje	

An overhead photograph of a wooden table where several people are working. Four laptops are open, and multiple hands are visible typing or pointing at the screens. A smartphone, a beaded necklace, and a mug are also on the table. An orange semi-transparent rectangle is overlaid on the left side of the image, containing the text '#1. Metodologia'.

#1. Metodologia

Metodologia

Technika badawcza: CATI + CAWI

Badana populacja: właściele budynków jednorodzinnych

Próba: losowa, ogólnopolska, reprezentatywna z kontrolą wieku budynku i miejsca zamieszkania (miasto / wieś)

Wielkość próby: N=1000

Termin realizacji: kwiecień 2025

Prezentacja danych: w tekście raportu dane prezentowane są w podziale na źródła do wymiany (kotły na paliwa stałe poniżej 5 klasy) oraz pozostałe źródła

Porównanie danych: w raporcie prezentowane są porównania rezultatów wybranych wyników z danymi uzyskanymi w analogicznych badaniach z 2023, 2020 i 2014 r.

#2. Struktura źródeł grzewczych w budownictwie jednorodzinnym

Struktura źródeł grzewczych

Struktura źródeł grzewczych w budownictwie jednorodzinnych ulega systematycznej transformacji w kierunku **odchodzenia od paliw stałych na rzecz źródeł niskoemisyjnych**. Transformacja wspierana polityką dotacyjną, głównie w postaci rządowego programu Czyste Powietrze, przynosi powolne, choć systematycznie nawarstwiające się efekty.

Wyniki aktualnego badania przeprowadzonego wśród właścicieli budynków jednorodzinnych obrazują na tle rezultatów badań z lat ubiegłych - 2023 r., 2020 r. i 2014 r. - duży spadek udziału źródeł na paliwa stałe, szczególnie w grupie kotłów przystosowanych do spalania węgla i/lub drewna. W stosunku do 2023 r. redukcja tego segmentu nie jest co prawda znaczna i zawiera się w granicach błędu statystycznego ($\pm 3,5\%$ dla zrealizowanej próby $N=1000$), jednak już w porównaniu do 2014 r., kiedy przeprowadzono pierwsze badanie, skala zmian zaskakuje swoimi rozmiarami (**spadek udziału tego segmentu z 69% w 2014 r. do 45% aktualnie**). Na przestrzeni więc dekady udział źródeł na paliwa stałe spadł w budownictwie jednorodzinnych o 24 punkty procentowe.

Redukcja ta niewątpliwie wskazuje na pozytywne zmiany w strukturze grzewczej. Stanowi ona również naturalną konsekwencję modernizacji i rozwoju sektora budownictwa jednorodzinnego. W Polsce rokrocznie przybywa około 100 tys. nowych budynków jednorodzinnych, z reguły

wyposażonych w nowoczesne źródła grzewcze. Sam ten fakt istotnie wpływa na zmiany struktury grzewczej. Do tego procesu należy doliczyć modernizację źródeł grzewczych wynikającą z naturalnego zużycia technologicznego najstarszych urządzeń oraz innych czynników jak potrzeby modernizacyjne, dostępność programów dotacyjnych czy wreszcie fakt wprowadzania kolejnych uchwał antysmogowych.

Dane na temat struktury źródeł grzewczych są w wielu punktach zgodne z wartościami prezentowanymi w bazie CEEB (np. dane z CEEB o udziale budynków jednorodzinnych ogrzewanych wyłącznie źródłami na paliwa stałe w pełni pokrywają się z danymi z aktualnych badań), jednak z uwagi na inny tryb zbierania informacji trudno je bezpośrednio porównywać (CEEB zbiera informacje o wszystkich zainstalowanych źródłach, w badaniach dane dotyczą głównego źródła grzewczego).

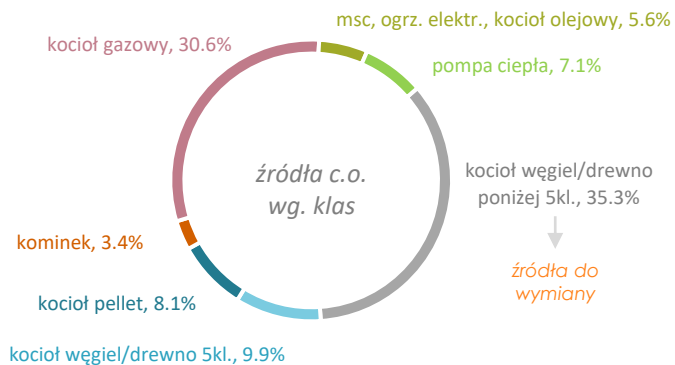
W przypadku źródeł niskoemisyjnych główną siłę napędową stanowią w ostatnich latach kotły gazowe. W 2023 r. ich udział w strukturze sięgał niemal 30%. Od tego czasu wynik ten nie uległ istotniej zmianie. Obecnie niewielkie wzrosty dotyczą wszystkich źródeł niskoemisyjnych, także sumarycznie ich udział zwiększył się o około 5%, jednak żaden z typów źródeł nie zbudował tej tendencji wzrostowej samodzielnie. **Wzrosły udziały zarówno pomp ciepła, kotłów pelletowych, kotłów gazowych jak i innych źródeł niskoemisyjnych.**

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

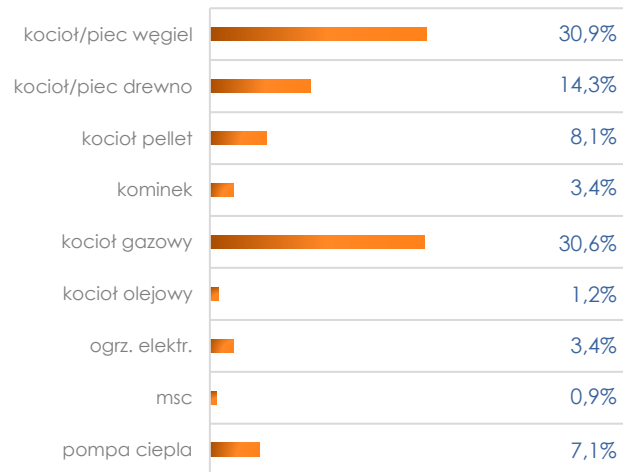
Spośród niemal 6,5 mln. mieszkań zlokalizowanych zgodnie z danymi z NSP* w budownictwie jednorodzinnym 35% stanowią mieszkania ogrzewane źródłami, które kwalifikują się do wymiany. Kotły gazowe w strukturze źródeł przekroczyły granicę 30%, kotły pelletowe 8%, a pompy ciepła 7%.

*Narodowy Spis Powszechny GUS 2021

Jakie jest główne źródło ogrzewania Pana/Pani domu?

źródła c.o. wg. rodzaju paliwa

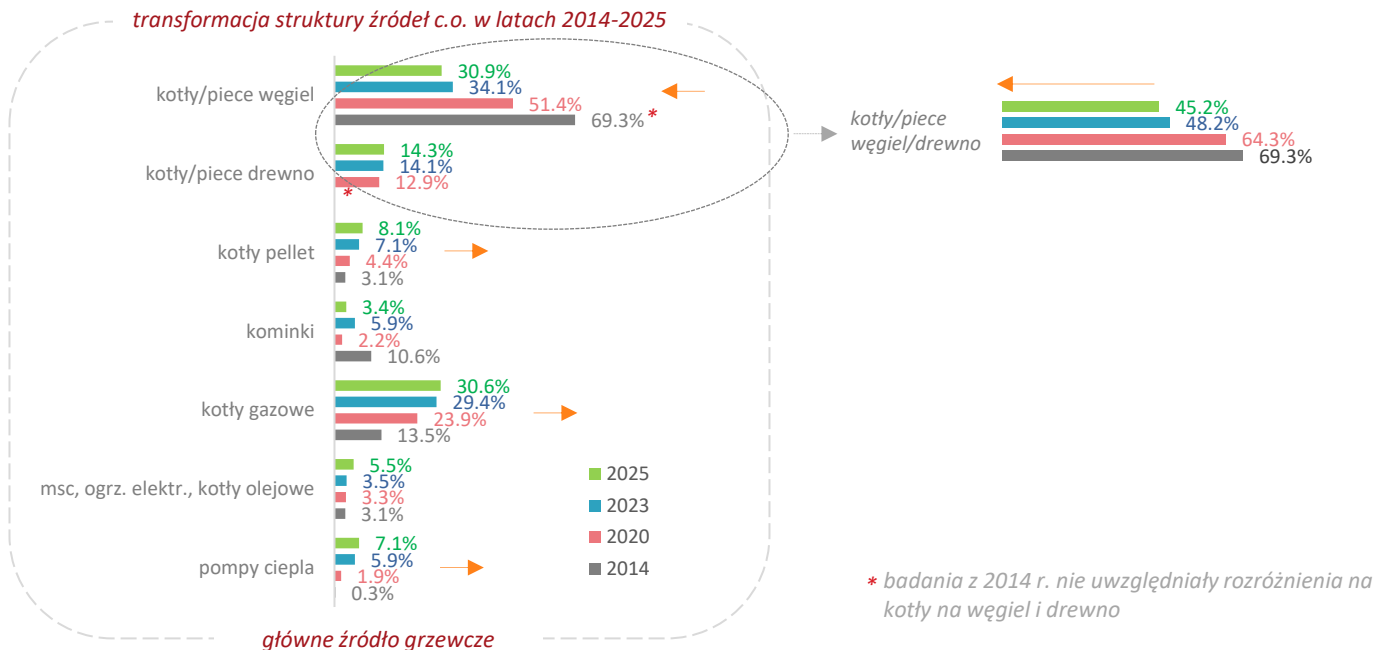

krajowa populacja gospodarstw domowych
w budynkach jednorodzinnych stan na
dzień: 31.03.2021 (GUS NSP)

ogółem:
6 450 680
mieszkań
zamieszkałych

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Choć w strukturze źródeł grzewczych nadal dominują paliwa stałe i urządzenia o niskich standardach technologicznych to od 2014 r. należy odnotować systematyczny wzrost liczby kotłów gazowych oraz pomp ciepła co przełożyło się na istotny spadek w zakresie źródeł na paliwa stałe.

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

#3. Stan techniczny i koszty ogrzewania budynków jednorodzinnych

Stan techniczny i koszty ogrzewania budynków jednorodzinnych

Niemal 5 tys. zł. Tyle za ogrzewanie budynku zapłacił w ostatnim sezonie grzewczym właściciel przeciętnego budynku jednorodzinnego. To o ponad 700 zł więcej niż w roku ubiegłym. **W skali całego segmentu budownictwa jednorodzinnego koszty z sezonu na sezon wzrosły o niemal 5 mld. zł, do 31,5 mld. zł.** Ta kwota z jednej strony przytłacza swoją wysokością. Z drugiej daje wyobrażenie o wielkości potencjalnych zysków, które mogą wynikać z inwestycji prowadzących do ograniczenia zużycia energii w tym segmencie budownictwa. A te są niezbędne, gdyż, pomimo postępującej modernizacji budynków jednorodzinnych lista problemów technicznych, z którymi borykają się właściciele domów jest nadal długa. W kontekście zagadnień związanych ze standardami termoizolacyjnymi najpoważniejszym problemem jest brak jakiegokolwiek ocieplenia w przypadku znacznej części budynków jednorodzinnych. **Brak warstwy termoizolacyjnej w przypadku ścian dotyczy wciąż niemal 30% budynków, a w przypadku stropów sięga nawet 34%.** Nie znaczy to jednak, że pozostałe budynki cechują wysokie standardy termoizolacyjne. Niestety, jak wynika z wcześniejszych analiz, w przypadku wielu z nich zastosowana grubość izolacji nie gwarantuje akceptowalnych parametrów termoizolacyjnych budynku. Koszt ogrzewania budynków nieocieplonych jest o 16% wyższy niż ocieplonych, choć w przypadku budynków ocieplonych zgodnie z aktualnymi standardami, różnica ta jest z pewnością jeszcze bardziej znacząca.

Brak lub niewystarczające ocieplenia budynków to nie jedyne problemy sektora jednorodzinnego. Zgodnie z deklaracjami mieszkańców **w co czwartym budynku mamy do czynienia z zawilgoceniem ścian, fundamentów lub pomieszczeń.** W co dziesiątym budynku modernizacji wymaga ciekący dach, a aż **w co piątym budynku konieczna jest wymiana lub naprawa nieszczelnej stolarki.** Te wartości praktycznie nie zmieniły się na przestrzeni ostatnich dwóch lat, od czasu ostatnich badań.

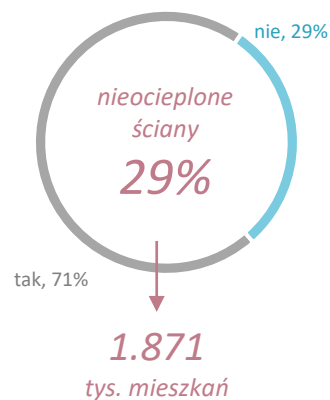
Aż 27% respondentów boryka się z problemem niedogrzenia podczas sezonu grzewczego. Szczególnie dotkliwie problem ten ujawnia się wśród użytkowników przestarzałych źródeł na paliwa stałe, które zgodnie z aktualnymi standardami kwalifikują się do wymiany. Aż **36% badanych z tej grupy wskazuje na występowanie ostatniej zimy dni, w trakcie których ich domy lub ich część były niedogrzone, a 18% badanych z tej grupy mówi wręcz o problemie braku zaspokojenia komfortu cieplnego.** Analogiczne odsetki dla użytkowników pozostałych źródeł wynoszą 22% i 6%, są więc istotnie niższe. **Wymiana źródeł grzewczych to więc nie tylko ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, ale również wzrost komfortu życia mieszkańców.**

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

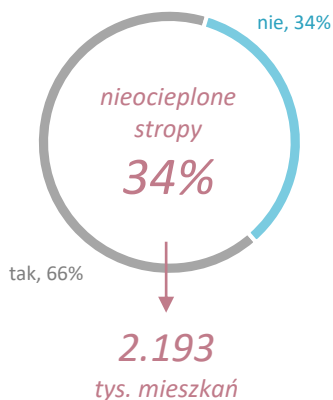
Znaczna część polskich domów jednorodzinnych znajduje się w złym stanie technicznym. Istotna część budynków jednorodzinnych nadal nie posiada żadnej warstwy termoizolacyjnej. W dużej części zasobów występują liczne usterki techniczne oraz problem zawilgocenia szczególnie negatywnie wpływający na komfort życia mieszkańców. Różnice w wartości wskaźników w stosunku do ostatnich badań w 2023 r. są na tyle nieznaczne, że nie dają podstaw do wnioskowania o wystąpieniu w populacji generalnej istotnych zmian w tym obszarze.

Czy w Pan/Pani domu...

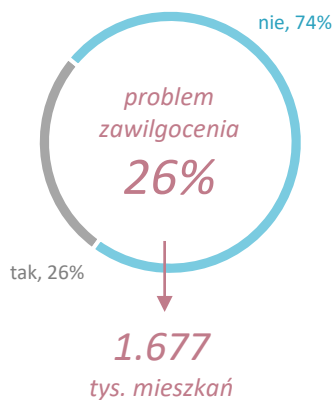
docieplone są wszystkie ściany zewnętrzne?

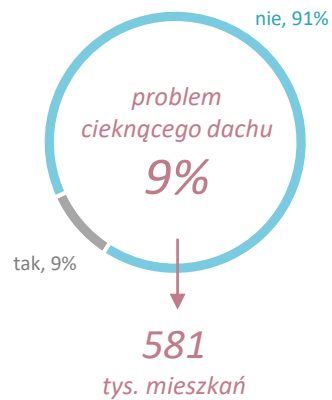
docieplone jest poddasze lub strop nad ostatnią kondygnacją?

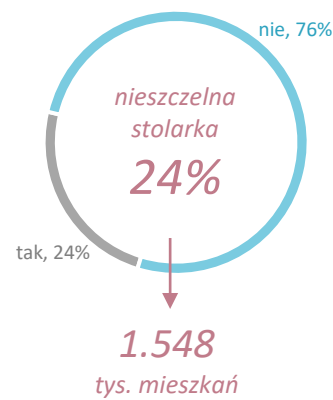
występuje problem zawilgocenia fundamentów, ścian lub pomieszczeń?

występuje problem ciekącego dachu?

występuje problem nieszczelnych drzwi lub okien?

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Mieszkańcy co dziesiątego budynku jednorodzinnego narzekają na brak komfortu ciepłego w okresie zimowym. W aż co czwartym budynku poprzedniej zimy zdarzały się dni, w których budynek lub jego część nie były wystarczająco ogrzane. Sytuacje takie zdecydowanie częściej występują w budynkach, których źródła grzewcze powinny zostać poddane wymianie.

Czy ostatniej zimy w Pana(i) domu...

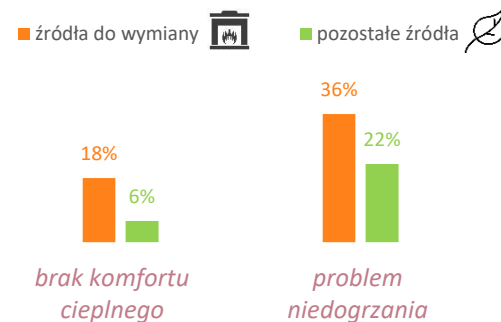
...było wystarczająco ciepło aby zapewnić komfortowe warunki życia?

...zdarzały się takie dni gdy mieszkanie lub część pomieszczeń była niedogrzana?

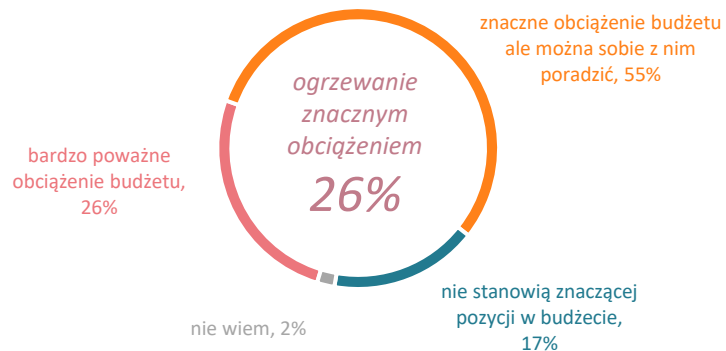
problemy z dograniem budynku w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

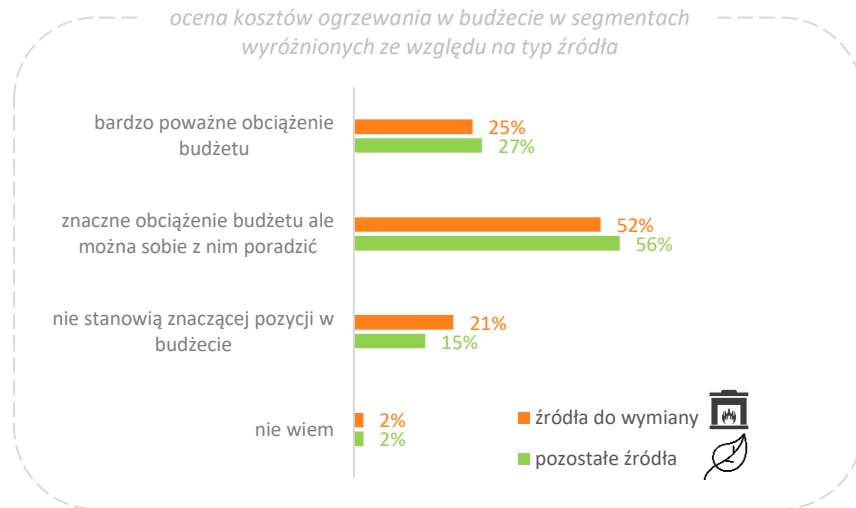
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

W przypadku co czwartego budynku jednorodzinnego ogrzewanie stanowiło w zeszłym roku bardzo poważne obciążenie budżetu mieszkańców. Warty podkreślenia jest fakt, że o ile w 2023 r. większe obciążenia dostrzegali użytkownicy źródeł klasyfikowanych do wymiany, to obecnie tendencja się odwróciła i to mieszkańcy użytkujący pozostałe źródła częściej skarżą się koszty ogrzewania, co jest bezpośrednią konsekwencją trendów cenowych na rynku paliw i energii gdzie ceny paliw stałych w ostatnich latach spadały przy dynamicznym wzroście kosztów paliwa gazowego i energii elektrycznej.

Jak Pan(i) ocenia wysokość kosztów ogrzewania w Pana(i) domowym budżecie? Czy stanowią one...

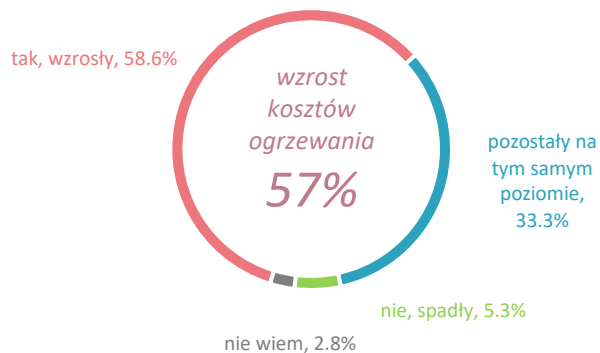
ocena kosztów ogrzewania w budżecie w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

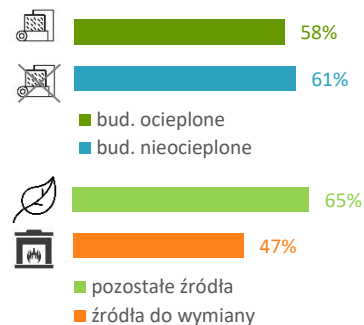
57% badanych przyznaje, że koszty ogrzewania wzrosły w porównaniu do ubiegłego sezonu grzewczego. W stosunku do badań z 2023, gdzie udział wskazujących na wzrost kosztów sięgał 85%, tendencja ta uległa ograniczeniu. Mianem zjawiska negatywnego należy natomiast określić sytuację, w której wzrost kosztów silniej odczuwany jest wśród użytkowników źródeł niezaklasyfikowanych do wymiany, co wskazuje na całkowicie odwrotną zależność do tej, którą obserwowano dwa lata wcześniej. Wynika to ze wzrostu cen gazu i prądu oraz spadku cen węgla.

Jak Pan(i) ocenia, czy w ostatnim sezonie grzewczym koszty ogrzewania budynku wzrosły w stosunku do poprzedniej zimy?

udział budynków w których odnotowano bardzo wzrost kosztów w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła oraz średni wzrost kosztów

wzrost kosztów ogrzewania

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Średni wzrost kosztów grzewczych w stosunku do ubiegłego sezonu wyniósł 18%.

krajowa populacja
gospodarstw domowych
w budynkach
jednorodzinnych
stan na dzień:
31.03.2021 (GUS NSP)

ogółem:
6 450 680
mieszkań
zamieszkananych

koszt ogrzewania
budynków
jednorodzinnych
w 2025 roku

koszty 2025
31,5 mld.
PLN

wzrost kosztów
ogrzewania
w stosunku
do 2024 roku

wzrost
+ 4,8 mld.
PLN

budynki
jednorodzinne
ogółem

średnie koszty ogrzewania w PLN

2024

4 127

średnie koszty ogrzewania w PLN

2025

4 885

zmiana

+18%

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

#4. Plany inwestycyjne

Plany inwestycyjne

Na rosnące zainteresowanie realizacją inwestycji termomodernizacyjnych wskazuje **wzrost deklaracji w zakresie planów wymiany źródła ciepła**. W 2023 r. chęć wymiany lub instalacji dodatkowego źródła zgłaszało 20% badanych. Obecnie odsetek ten istotnie wzrósł, do 26%. **Co warto podkreślić, wzrost ten w większym stopniu dotyczy grupy właścicieli z przestarzałymi źródłami na paliwa stałe**. W segmencie tym wyniósł bowiem 10%, a udział deklarujących chęci inwestycyjne w tym obszarze **sięgnął 44%**.

W 2023 r. połowa planujących inwestycje w źródło deklarowała chęć zakupu kotła gazowego lub pompy ciepła, przy czym to ostatnie urządzenie zdecydowanie przeważało – generalnie co trzeci mieszkaniowiec planujący inwestycję w tym obszarze zamierzał zainstalować właśnie pompę ciepła. Rok 2025 przyniósł zdecydowane zmiany w obrazie tych trendów. Obecnie na kotły gazowe i pomy ciepła zdecydowałoby się już zaledwie 34% planujących inwestycje, a na same pompy 18%. **Zainteresowanie pompami spadło więc niemal dwukrotnie. Celami inwestycyjnymi w obszarze źródeł stały się natomiast źródła biomasowe**. Są to głównie kotły na pellet, na które wskazuje co trzeci badany deklarujący chęć wymiany źródła, ale także kotły na drewno, których udział wzrósł do 10% (z 4% w 2023 r.). Analizując dane o kierunkach inwestycyjnych w poszczególnych segmentach wyznaczonych typem użytkowanego obecnie źródła można dojść do wniosku, że wciąż jednak spory udział pomp ciepła (18%) w strukturze planów inwestycyjnych budowany jest przede wszystkim zamiarami osób korzystających obecnie ze źródeł spełniających standardy emisyjne. Wśród tych, którzy korzystają z przestarzałych źródeł na paliwa stałe udział pomp ciepła sięga zaledwie 12%, a zdecydowanie przeważają źródła na paliwa stałe (69%), z wyraźną przewagą kotłów na pellet.

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

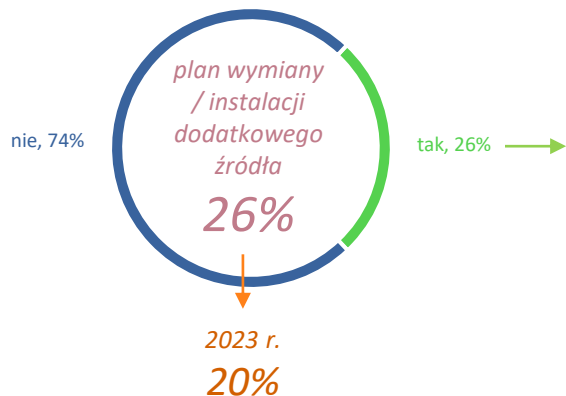
Pozornie w hierarchii potrzeb inwestycyjnych dla ogółu badanych wymiana źródła zajmuje jednak generalnie niską pozycję, po takich inwestycjach jak zagospodarowanie przestrzeni wokół domu, czy remont łazienki lub kuchni. Analiza danych w segmentach wskazuje jednak, że **w grupie użytkowników przestarzałych źródeł na paliwa stałe, potrzeba wymiany źródła zajmuje pozycję czołową – na pierwszym miejscu wymienia ją co trzeci badany**.

Opinie na temat opłacalności inwestycji w fotowoltaikę wyraźnie wskazują na odwrót o tego typu inwestycji. W 2023 r. przekonanych o ekonomicznej wartości instalacji paneli PV było 17% badanych. Obecnie odsetek ten spadł do 11%, a płowa badanych twierdzi, że inwestycja ta się nie opłaca. Obecnie w panele PV wyposażony jest już ponad 20% budynków jednorodzinnych. **Z zamiarem montażu fotowoltaiki nosi się 12% właścicieli budynków jednorodzinnych. W 2023 r. analogiczny odsetek wyniósł 20%, był więc istotnie wyższy**.

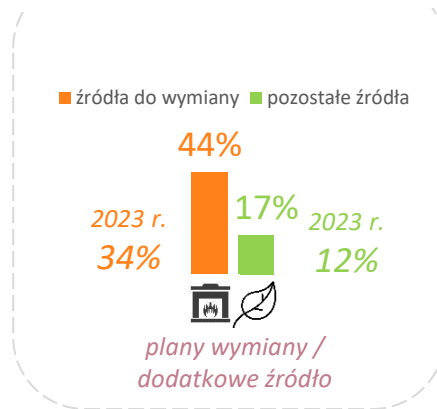
40% właścicieli budynków nieocieplonych deklaruje chęć realizacji prac termoizolacyjnych. Zaskakującym jest fakt, że udział deklarujących zamiar realizacji tej inwestycji znacznie spadł w porównaniu do lat poprzednich. Nieco częściej zamiar ocieplenia ścian deklarują osoby korzystające z przestarzałych kotłów na paliwa stałe. Należy jednak zauważyć jednak, że w grupie tej znacznie rzadziej inwestycje takie realizowano w przeszłości, potrzeby w tym zakresie są więc znacznie większe niż w segmencie użytkowników pozostałych źródeł grzewczych.

Aktualnie co czwarty właściciel budynku jednorodzinnego planuje wymianę lub instalację dodatkowego źródła ciepła. Udział tej grupy wzrósł od 2023 r. o 6%. Znacznie częściej deklaracje takie pojawiają się w grupie użytkowników przestarzałych źródeł na paliwa stałe – w grupie tej plany inwestycyjne posiada 44% właścicieli budynków. Odsetek respondentów deklarujących plany wymiany wzrósł w obu grupach w stosunku do 2023 roku.

A czy planuje Pan(i) wymianę aktualnie wykorzystywanego źródła grzewczego na jakieś inne źródło lub instalację dodatkowego źródła grzewczego?

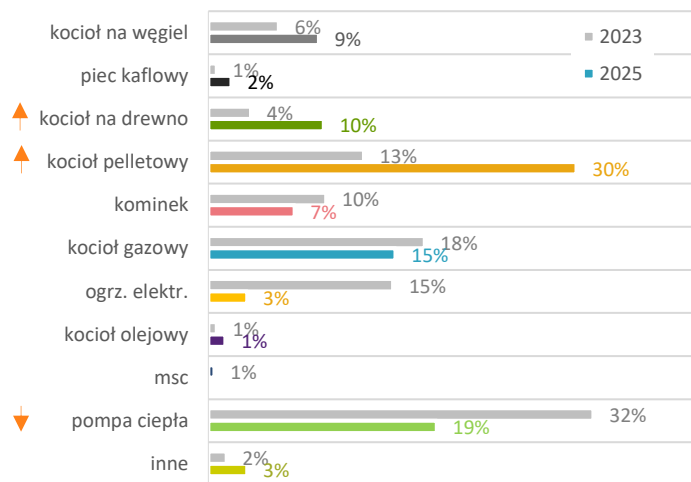
Udział planujących inwestycję w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

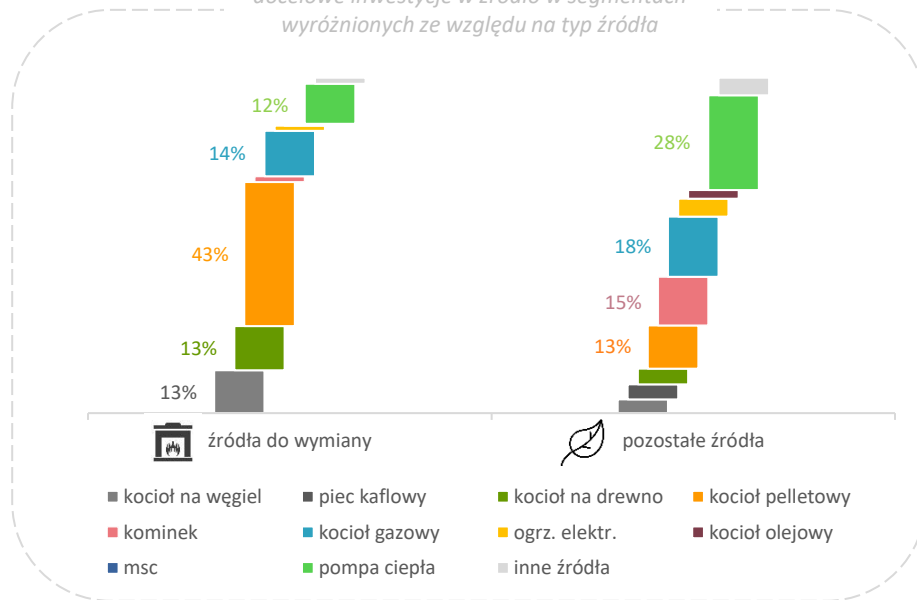
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Plany wymiany źródła lub instalacji dodatkowego urządzenia grzewczego w 2023 r. w jednej trzeciej przypadków dotyczyły pomp ciepła, bez względu na to czy budynek ogrzewany był źródłami kwalifikującymi się do wymiany czy pozostałymi. Obecnie zainteresowanie tym źródłem znacznie spadło, a preferencje mieszkańców skierowały się na źródła zasilane biomasą.

Na jakie źródło planuje Pan(i) wymianę aktualnie wykorzystywanego źródła grzewczego / Jakiego dodatkowego źródła instalację Pan(i) planuje?

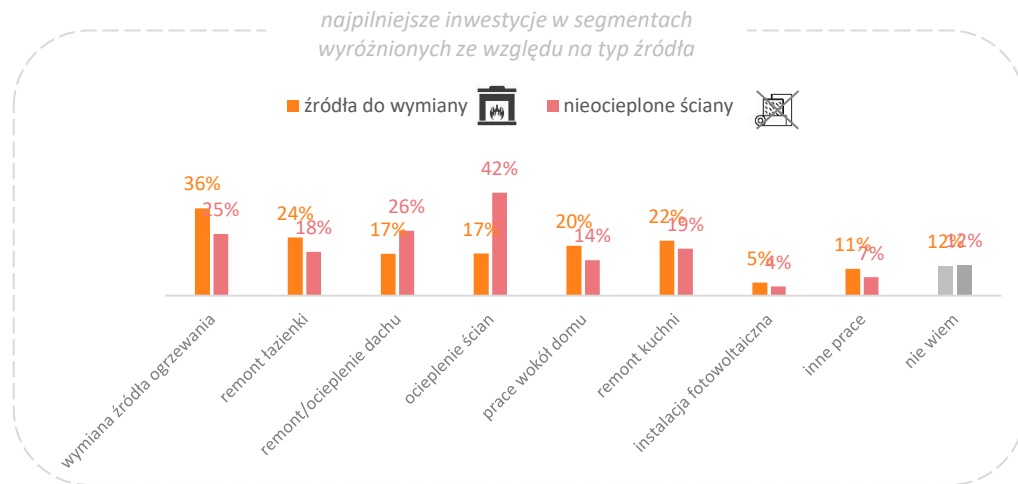
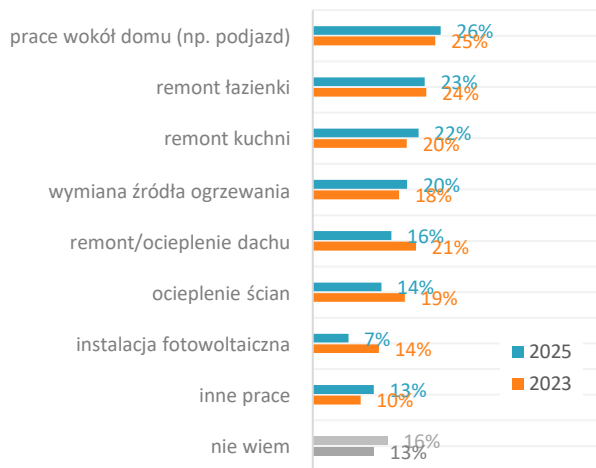
docelowe inwestycje w źródło w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000
podstawa: osoby planujące wymianę źródła / instalację dodatkowego źródła – 26% próby

Pomimo systematycznego wzrostu kosztów ogrzewania inwestycje w energooszczędność w całej próbie plasują się na dalszych pozycjach w rankingu potrzeb mieszkańców. Czołowe miejsca zajmują inwestycje związane z zagospodarowaniem przestrzeni i komfortem. Analiza danych w segmentach wskazuje jednak, że w grupie użytkowników przestarzałych źródeł na paliwa stałe potrzeba wymiany źródła zajmuje pozycje czołową, podobnie jak ocieplenie w grupie osób z budynków pozbawionych izolacji.

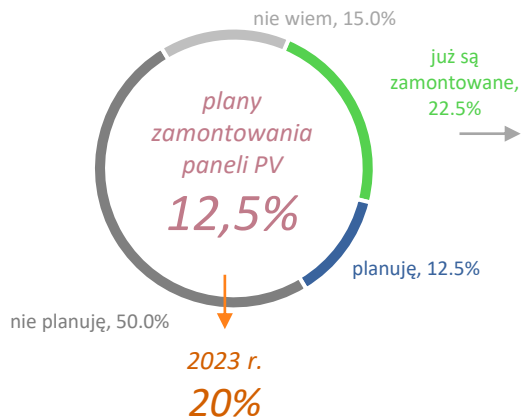
Przeczytam teraz listę prac remontowanych, które prędzej czy później trzeba wykonać w każdym domu. Z tej listy proszę wybrać maksymalnie dwie inwestycje, które chciał(a)by Pan(i) zrealizować w pierwszej kolejności.

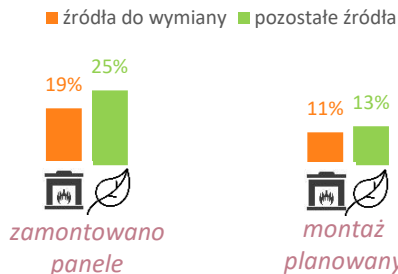
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Co piąty budynek jednorodzinny wyposażony jest obecnie w instalację PV. Jednak ten masowy proces inwestycyjny najwyraźniej dosięga swoich granic gdyż plany w tym obszarze znacznie się ograniczyły. Aktualnie tylko 11% badanych nie ma wątpliwości, że korzystanie z instalacji PV jest rozwiązaniem opłacalnym.

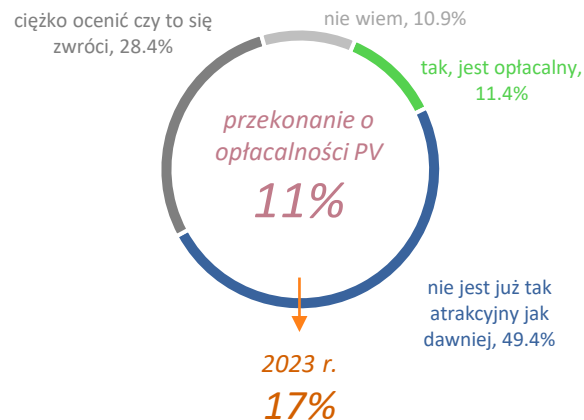
Czy planuje Pan(i) montaż paneli fotowoltaicznych służących do wytwarzania energii elektrycznej?

udział budynków z panelami/planami montażu w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

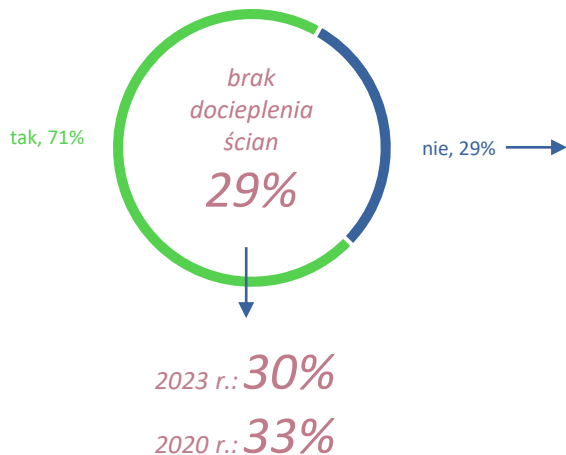
Czy uważa Pan(i), że montaż fotowoltaiki jest obecnie opłacalny?

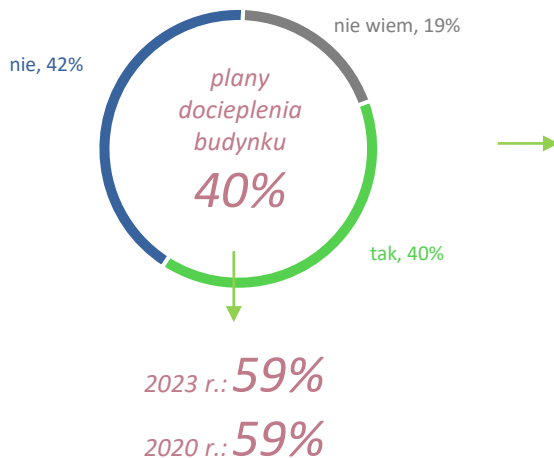
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Co trzeci budynek nie posiada ocieplenia wszystkich ścian zewnętrznych. Na podstawie badań trudno określić jakie jest tempo zmian w tym względzie, gdyż różnice pomiędzy poszczególnymi falami badań nie są istotne statystyczne. To co się niewątpliwie zmieniło to fakt, że obecnie mniej właścicieli nieocieplonych budynków deklaruje plany ich ocieplenia.

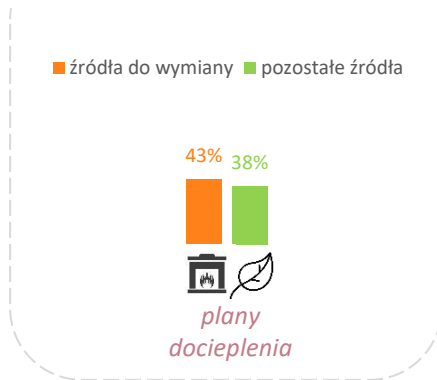
Czy budynek ma docieplone wszystkie ściany zewnętrzne?

Czy planują Państwo docieplenie budynku?

udział budynków nieocieplonych, w których planuje się ocieplenie w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

#5. Strategie postępowania w obliczu wzrostu kosztów ogrzewania

Strategie postępowania w obliczu wzrostu kosztów ogrzewania

Rosnące koszty ogrzewania niezmiennie wymuszają na mieszkańcach reakcje prowadzące do obniżenia komfortu cieplnego w budynku. Jak pokazują wyniki badań, podobnie jak w 2023 r., **aż w 29% procentach budynków zdecydowano się na obniżenie temperatury w pomieszczeniach, a w 20% ograniczono czas funkcjonowania ogrzewania.** Nieco rzadziej decydowano się na rozwiązania bardziej drastyczne jak ograniczenie ogrzewanej powierzchni domu – działanie takie zadeklarowało 14% badanych.

Paradoksalnie, osoby ogrzewające swoje budynki przestarzałymi źródłami na paliwa stałe dysponują znacznie większym wachlarzem możliwości w zakresie obniżenia kosztów grzewczych. Głównym z nich jest zastosowanie darmowego lub niższej jakości, a więc tańszego paliwa, w urządzeniach grzewczych, w których można spalać w zasadzie wszystko co tylko ma jakąkolwiek wartość opałową. Jest to co prawda rozwiązanie bardziej pracochłonne i pod różnymi względami ryzykowne, jednak ekonomicznie wysoce efektywne.

Tym co napawa optymizmem w kontekście wyników badań z 2023 r. jest fakt, że Polacy wyraźnie otrząsnęli się ze wstrzemięźliwości inwestycyjnej warunkowanej dotychczas niepewnością związaną z wybuchem

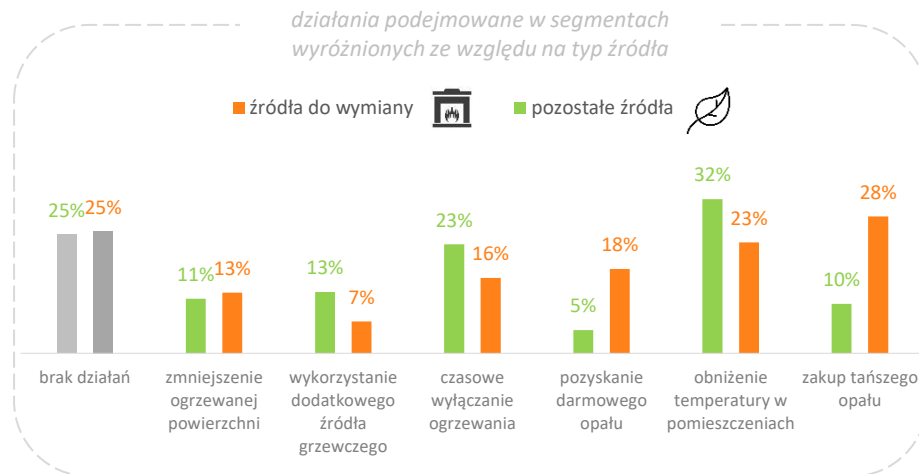
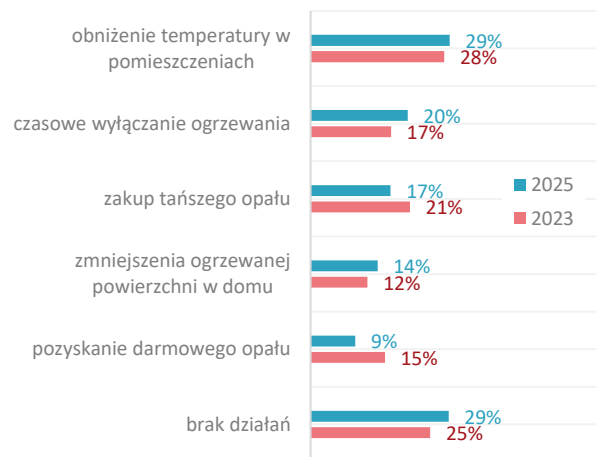
i przebiegiem wojny w Ukrainie i coraz śmielej zakreślają plany inwestycyjne na przyszłość. Przyzwyczajenie do nowej rzeczywistości powoduje, że **powrócono do myśli o długofalowych inwestycjach.** Cieszy w szczególności, że **od 2023 r. wzrósł odsetek badanych wskazujących na plany inwestycyjne w kontekście ograniczenia kosztów grzewczych. Wyższe deklaracje inwestycyjne dotyczą wszystkich obszarów inwestycyjnych, a więc zarówno np. wymiany okien, jak i wymiany źródeł.** Ten ostatni typ inwestycji jest, co naturalne, znacznie częściej wskazywany przez użytkowników przestarzałych kotłów na paliwa stałe.

Znaczna część właścicieli budynków jednorodzinnych, niemal **30%, nie zamierza podejmować jednak żadnych działań, choć odsetek takich osób zmniejszył się od ostatnich badań o 10% (w 2023 r. wyniósł niemal 40%).**

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

28% właścicieli budynków ogrzewanych źródłami kwalifikującymi się do wymiany wskazuje, że główną reakcją na wzrost kosztów ogrzewania jest poszukiwanie tańszego opał. Dla pozostałych mieszkańców najczęściej wykorzystywanym rozwiązaniem jest obniżenie komfortu poprzez obniżenie temperatury w pomieszczeniach.

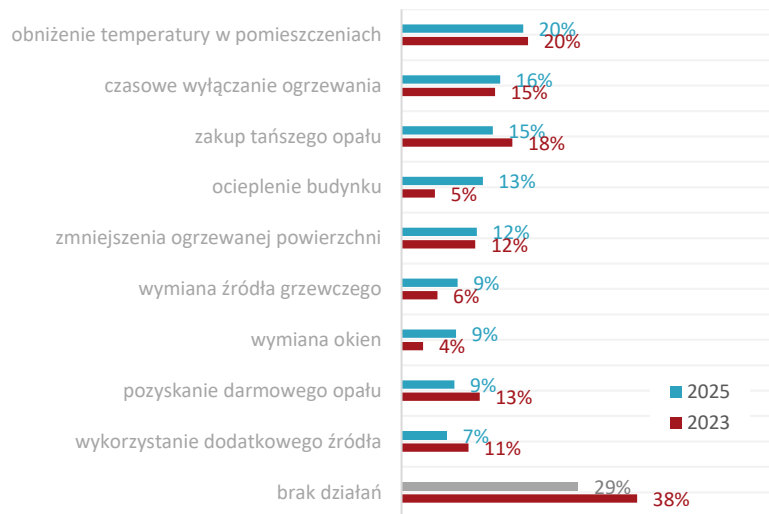
Czy w minionym sezonie grzewczym lub przed nim podjął(ęła) Pan(i) jakieś działania aby zmniejszyć rachunki za ogrzewanie?

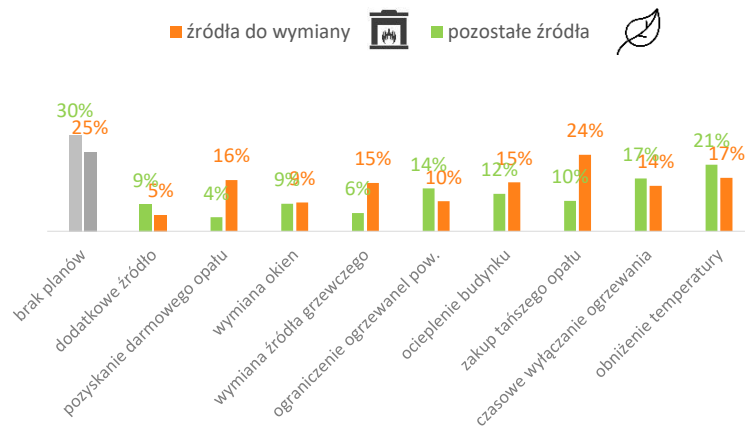
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Zakup taniego opału stanowi również najczęstszą strategię na aktualny sezon grzewczy dla właścicieli źródeł kwalifikujących się do wymiany. Pozostali decydują się z reguły na obniżenie temperatury lub nawet czasowe przerwy w ogrzewaniu budynku. Należy jednak zauważyć pozytywną tendencję wskazującą na wzrost wskazań w porównaniu do 2023 r. na inwestycje polegające na wymiana źródeł grzewczych na bardziej efektywne oraz ocieplenie budynku.

Czy przed tym sezonem grzewczym lub jego zakończeniu zamierza Pan(i) podjąć jakieś działania aby zmniejszyć rachunki za ogrzewanie?

działania planowane w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

#6.
Postawy wobec
termomodernizacji

Postawy wobec termomodernizacji

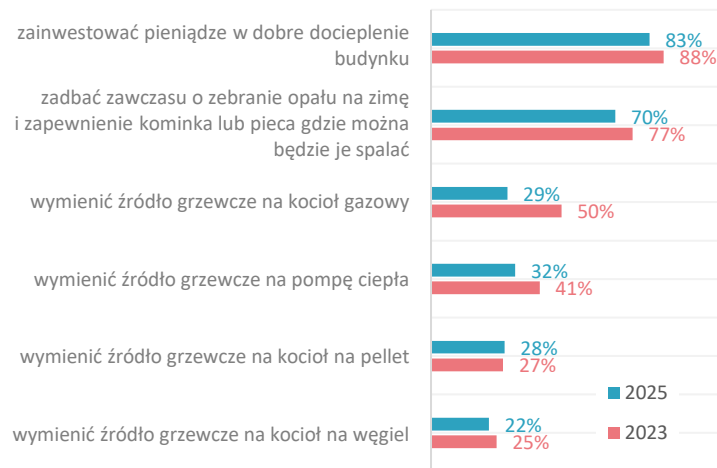
W stosunku do 2023 . struktura postaw właścicieli budynków jednorodzinnych wobec termomodernizacji w niektórych punktach pozostała niezmienna, w innych uległa znacznym przeobrażeniom. To co się nie zmieniło to **silne przekonanie co do wartości ocieplenia budynku jako skutecznej metody radzenia sobie z rzeczywistym i potencjalnym kryzysem energetycznym**. Nadal ponad 80% badanych twierdzi, że jest to inwestycja warta realizacji w aktualnej sytuacji rynkowej i międzynarodowej. Wciąż znaczny odsetek badanych wierzy również w skuteczność zabezpieczenia na własną rękę osobistego bezpieczeństwa energetycznego za pośrednictwem zapasu paliwa i urządzenia, gdzie można je wykorzystać. Co prawda udział wskazań na oba te przedsięwzięcia nieco spadł w aktualnych badaniach, lecz nadal jest bardzo wysoki. To co się natomiast zmieniło to niewątpliwie stosunek zarówno do pomp ciepła jak i kotłów gazowych. Jeszcze w 2023 r. sumaryczny udział obu źródeł w strukturze tych źródeł, które mieszkańcy budynków jednorodzinnych uznają jako najlepsze rozwiązanie do ich domów, wynosił ponad 50%. W aktualnych badaniach udział ten spadł do 36%, przy czym kotły gazowe odnotowały spadek o 8%, a pompy ciepła o 6%. Zmianę postaw wobec obu tych źródeł potwierdza również fakt, że o ile w 2023 r. aż połowa badanych uważała, że warto wówczas zainwestować w wymianę źródła na kocioł gazowy, a 41% na pompę ciepła, to aktualnie analogiczne odsetki wynoszą odpowiednio 29% i 32%. **Spadek zainteresowania zarówno kotłami gazowymi jak i pompami ciepła jest więc wyraźny**. Wyrażnie za zjawisko to odpowiadają w dużej mierze wskazania użytkowników źródeł na paliwa stałe klasyfikowanych jako źródła

do wymiany. W grupie tej spadki preferencji wobec kotłów gazowych i pomp ciepła są bardzo duże przy równoczesnym wzroście udziałów wyborów wobec kotłów pelletowych oraz kotłów węglowych. W konsekwencji udział kotłów pelletowych w preferowanej strukturze źródeł wzrósł z 9% do 14% obecnie, a wśród aktualnych użytkowników kotłów na węgiel i drewno poniżej 5 klasy do 22%. **W 2023 r. w grupie tej 54% badanych wskazywało preferowane rozwiązania grzewcze dla swojego domu wśród źródeł na paliwa stałe. Aktualnie jest to już 63%**. Z drugiej strony należy równocześnie podkreślić, że ewoluują także, choć tempo tej ewolucji nie jest znaczne, motywy, jakimi kierują właściciele budynków jednorodzinnych przy wyborze źródeł ciepła. W 2023 r. 54% badanych jako główny czynnik decydujący wskazywało koszty ogrzewania, a tylko 17% wygodę. Obecnie udział kierujących się motywem ekonomicznym nieco spadł, do 47%, przy równoczesnym wzroście wskazań na komfort, do 24%. Podobnie jak dwa lata temu najbardziej przywiązani do aktualnie wykorzystywanego źródła ciepła są użytkownicy pomp ciepła. **Niemal wszyscy właściciele budynków wyposażonych w pompy ciepła deklarują, że dokonali dobrego wyboru** i nie czują potrzeby zmian. Drugie miejsce w rankingu tej swoistej lojalności wobec użytkowanego źródła zajmują właściciele **kotłów pelletowych** – odsetek osób, które ponownie wybrałyby to samo źródło wynosi 70% i jest znacznie wyższy niż w 2023 r. (57%)%. Na trzecim miejscu plasują się użytkownicy **kotłów gazowych** – 61% z nich nie chciałoby zmieniać źródła (w 2023 r. było to 70%, a więc tyle ile obecnie uzyskały kotły pelletowe).

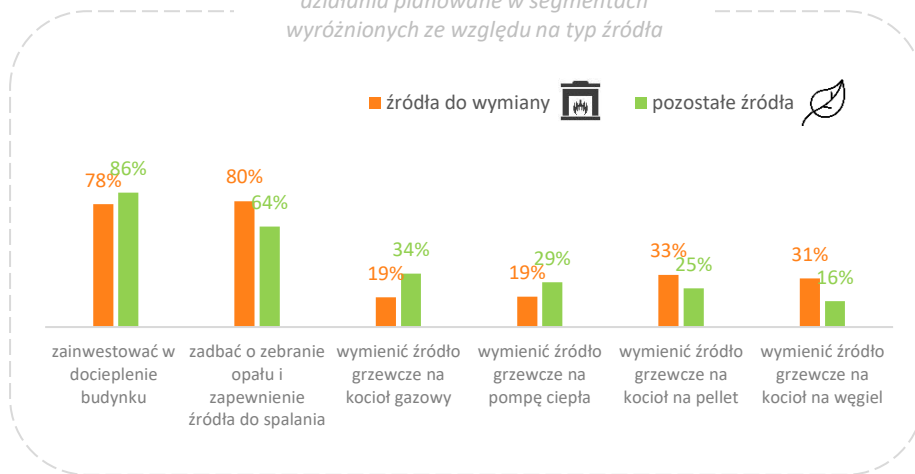
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Skuteczne ocieplenie budynku – to, podobnie jak w 2023 r. zdecydowany faworyt wśród inwestycji mających na celu obniżenie kosztów energii. Niemal wszyscy właściciele domów jednorodzinnych uważają, że w aktualnej sytuacji warto zainwestować w to pieniądze. Na drugim miejscu wskazuje się własne, niezależne źródło grzewcze na paliwo stałe – to z kolei ma zagwarantować bezpieczeństwo energetyczne w wymiarze indywidualnym.

Czy w obecnej sytuacji warto...?

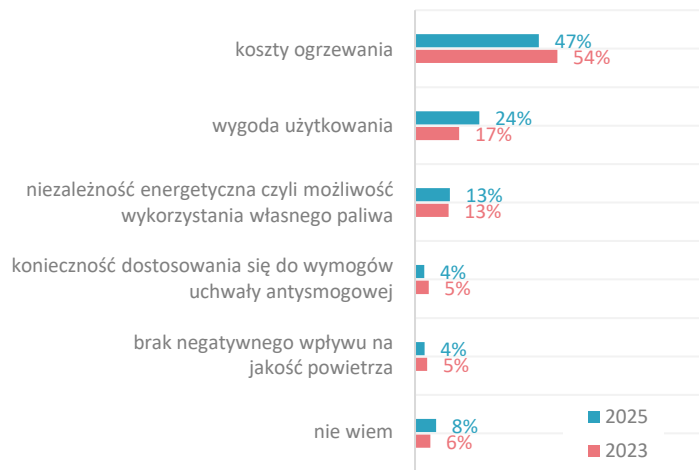
działania planowane w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

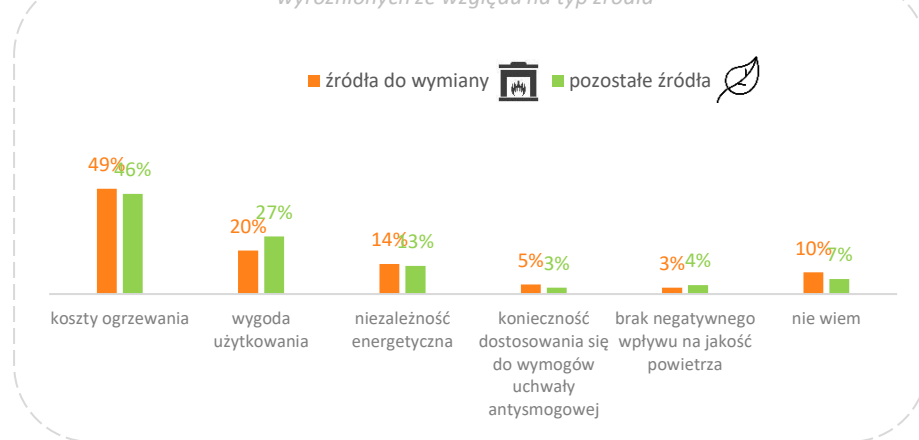
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Koszty ogrzewania to czynnik, który zdecydowanie najczęściej decyduje obecnie o wyborze źródła grzewczego, choć jego waga spadła nieco w stosunku do 2023 r. Dotyczy to zarówno użytkowników przestarzałych źródeł na paliwa stałe jak i pozostałych urządzeń grzewczych, choć w tej drugiej grupie udział osób wybierających na czołowej pozycji aspekt wygody jest jednak istotnie wyższy.

Gdyby teraz miał(a) Pan(i) podjąć decyzję o wyborze źródła grzewczego do swojego domu, to który z następujących aspektów miałby dla Pana(i) największe, a który najmniejsze znaczenie?

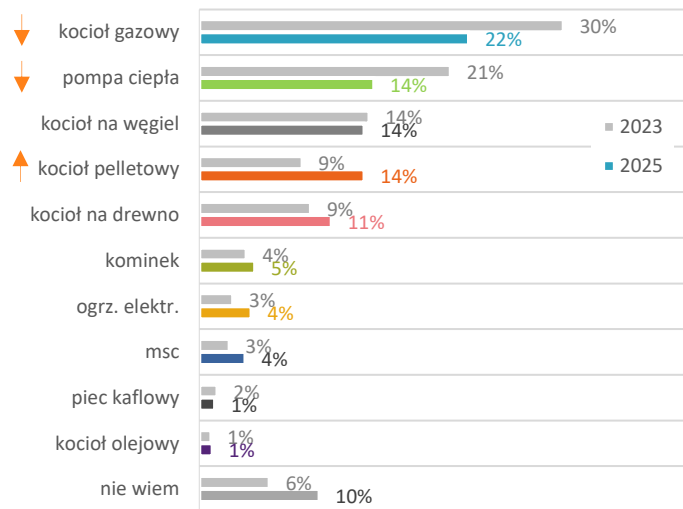
najważniejsze czynniki wyboru w segmentach wyróżnionych ze względu na typ źródła

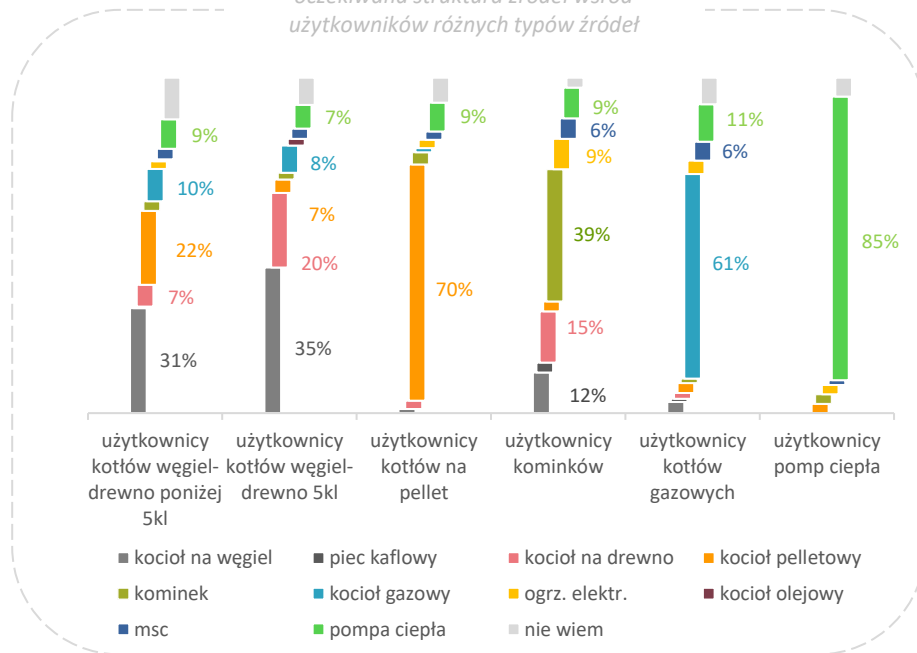
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Gdyby struktura źródeł grzewczych w budownictwie jednorodzinnym wyglądała tak jak życzyliby sobie tego mieszkańcy, to jedną piątą struktury stanowiłyby kotły gazowe a 14% pompy ciepła. Jednak wciąż około 45% mieszkańców chciałoby nadal użytkować źródła na paliwa stałe, a odsetek ten jest sporo wyższy od wyniku z 2023 r.

Budynek jednorodzinny można ogrzewać na wiele sposobów. Jak Pan(i) sądzi, które źródło grzewcze najlepiej sprawdziłoby się w Pana(i) domu?

oczekiwana struktura źródeł wśród użytkowników różnych typów źródeł

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

#7. Program Czyste Powietrze

Programy dotacyjne

Poziom rozpoznawalności Programu Czyste Powietrze niezmiennie określić należy jako bardzo wysoki. W badaniach z 2023 r. znajomość nazwy programu deklarowało ponad 90% właścicieli budynków jednorodzinnych. Obecnie wartość ta nie zmieniła się i wynosi dokładnie tyle samo, czyli **91%**. Przy czym znajomość nazwy programu nie jest warunkowana żadnymi zmiennymi socjo-demograficznymi czy przynależnością do określonego segmentu wyznaczonego typem wykorzystywanych źródeł.

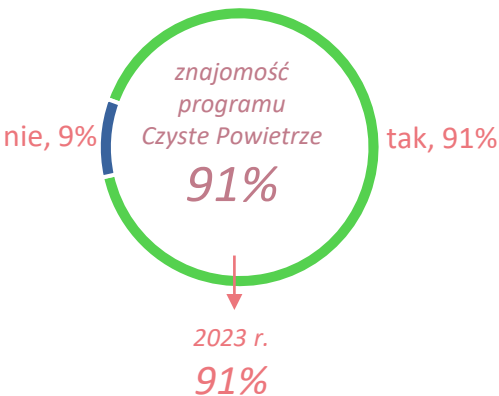
Chęć skorzystania z programu wyraża co piąty badany. Co interesujące udział deklarujących plany skorzystania z programu jest identyczny wśród osób korzystających z przestarzałych urządzeń na paliwa stałe oraz wśród pozostałych. Minimalnie więcej osób deklarujących chęć skorzystania z programu – 23% - znaleźć można w grupie mieszkańców budynków nieocieplonych. Oczywiście wszystkie te deklaracje należy traktować z ostrożnością, można się wręcz spodziewać, że ich faktyczna realizacja będzie znacznie niższa, jednak należy nadmienić, że **udział planujących skorzystać z programu znacznie spadł w stosunku do 2023 r. Wówczas grupa ta sięgała bowiem 30%, a obecnie 21%.**

Nie jest to prawdopodobnie wynik przypadkowy, gdyż jak znów pokazuje porównanie rezultatów badań do wyników uzyskanych 2 lata temu **spadł również udział osób postrzegających program jako atrakcyjny – z 53% do 45%.** W 2023 r. jako bardzo atrakcyjny postrzegało program 12% badanych, a jako raczej atrakcyjny 41% badanych. Aktualnie analogiczne odsetki wynoszą 8% i 37%, można więc mówić o istotnie statycznym spadku oceny atrakcyjności programu w wysokości ośmiu punktów procentowych. Co trzeci badany z grupy osób, które słyszały o programie określa go jako mało atrakcyjny. Połowa respondentów prezentujących tę postawę uzasadnia swoją opinię **niską atrakcyjnością poziomu dofinansowania, a ponad 40% uważa, że procedury aplikacyjne są zbyt skomplikowane. Należy podkreślić, że te negatywne elementy wizerunku programu wręcz umocniły się od poprzedniego badania.**

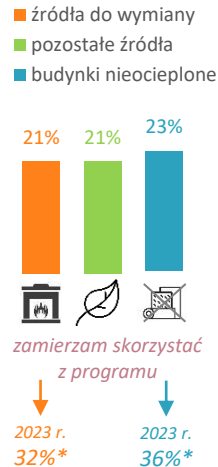
Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

Program Czyste Powietrze jest wśród właścicieli domów jednorodzinnych powszechnie znany. To nie zmienia się od lat. Ponad 90% badanych wskazało, że słyszeli tę nazwę. Niespełna jednak połowa z grupy posiadających świadomość istnienia programu uznaje go za atrakcyjny. Wśród nisko oceniających korzystność programu dominuje przekonanie o mało atrakcyjnym poziomie wsparcia finansowego. W stosunku do roku 2023 znacznie spadł udział deklarujących chęć skorzystania z programu. Obniżyła się również ocena jego atrakcyjności.

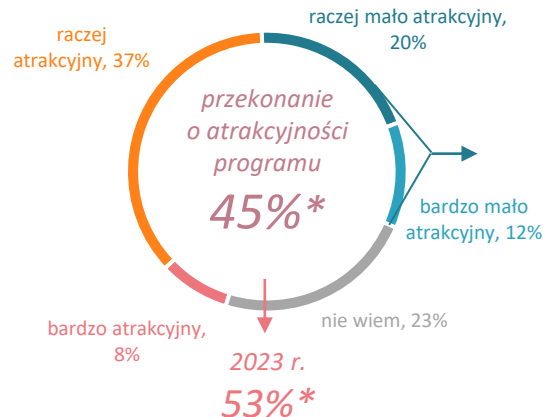
Czy słyszał(a) Pan(i) o rządowym programie Czyste Powietrze?

Czy zamierza Pan(i) z niego skorzystać?

Jak Pan(i) ocenia atrakcyjność programu Czyste Powietrze

Jaki jest powód niskiej oceny?

* w grupie osób, które nisko oceniają program

* w grupie osób, które słyszały o programie

Próba ogólnopolska reprezentatywna budynków jednorodzinnych N=1000

The background of the slide features a close-up photograph of a plant with large, overlapping leaves in shades of blue and green. A semi-transparent orange rectangle is positioned on the left side of the image, serving as a backdrop for the title text.

Rekomendacje

Rekomendacje

Przyspieszenie procesu wymiany kotłów na paliwa stałe poniżej 5 klasy

Wciąż 35% (czyli około 2,3 miliona) domów jednorodzinnych ogrzewanych jest za pomocą kotłów na węgiel i drewno poniżej 5 klasy. Choć odsetek ten maleje systematycznie, to wciąż stanowi on bardzo duży zasób urządzeń grzewczych do wymiany, a w większości województw kotły te staną się nielegalne (na mocy uchwał antysmogowych) w nadchodzących 2-3 latach. Aby przyspieszyć proces wymiany należy: (1) usprawnić program Czyste Powietrze, oferujący dotacje do wymiany kotłów niespełniających wymogów uchwał antysmogowych (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska), (2) wzmocnić procedury kontrolne uchwał antysmogowych (Ministerstwo Klimatu i Środowiska, gminy), (3) prowadzić szeroko zakrojone akcje informacyjne na temat konieczności wymiany tych źródeł (Ministerstwo Klimatu i Środowiska, urzędy marszałkowskie, gminy).

Zapewnienie kontroli emisyjności urządzeń na paliwa stałe i jakości paliw stałych

Rośnie popularność źródeł na biomasę. Wśród osób ogrzewających domy za pomocą kotłów na paliwa stałe niespełniających wymogów uchwał antysmogowych, aż 56% chce zainwestować w kocioł na pellet lub drewno kawałkowe, a jedynie 12% w pompę ciepła. Aby zapobiec negatywnemu wpływowi spalania biomasy na jakość powietrza należy zadbać o odpowiednią jakość dostępnych na polskim rynku źródeł grzewczych. Inspekcja Handlowa powinna prowadzić szerokie i regularne kontrole sprawdzające czy kotły oraz ogrzewacze pomieszczeń na paliwa stałe spełniają w rzeczywistości deklarowane wymogi emisyjne. Podobna potrzeba zachodzi w obszarze jakości paliw stałych. O ile kontrole jakości węgla prowadzone są od roku 2018, to należy uzupełnić przepisy umożliwiające kontrolę jakości pelletu i innych paliw biomasowych oraz zapewnić Inspekcji Handlowej odpowiedni budżet na te działania (Ministerstwo Klimatu i Środowiska). Należy również zapewnić, że biomasa pozyskiwana do ogrzewania domów jest biomasą zrównoważoną – z pozostałości gospodarki leśnej. W przeciwnym razie zachodzi ryzyko wycinki drzew w celu pozyskania biomasy, co będzie sprzeczne z polityką klimatyczną. Niezbędne jest również zainicjowanie szeroko zakrojonej akcji informacyjnej wśród użytkowników źródeł biomasowych dotyczącej wagi jakości stosowanego paliwa w kontekście zachowywania sprawności technicznej użytkowanych urządzeń grzewczych oraz wpływu spalania paliwa niespełniającego norm na jakość powietrza, a w konsekwencji na zdrowie mieszkańców budynku i jego okolic.

Rekomendacje

Kampania na rzecz źródeł bezemisyjnych

Popularność pomp ciepła uległa znacznemu zmniejszeniu – jedynie 19% osób planujących wymianę źródła ciepła myśli o instalacji pompy ciepła. W 2023 roku było to 31%. Z drugiej strony obecni użytkownicy pomp ciepła stanowią grupę najbardziej zadowoloną ze swojego sposobu ogrzewania wśród wszystkich użytkowników pomp ciepła – 85% osób posiadających pompę ciepła uważa, że dokonali dobrego wyboru źródła grzewczego. Biorąc pod uwagę, że to właśnie pompy ciepła wskazywane są w wielu dokumentach strategicznych jako preferowane źródło ciepła, należy zadbać o odpowiednią kampanię promującą te źródła i odpowiadającą na obawy potencjalnych użytkowników, wskazując na pozytywne doświadczenia właścicieli domów ogrzewanych w ten sposób (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, stowarzyszenia zrzeszające producentów pomp ciepła)

Kampania wskazująca zalety termomodernizacji

Ogromny spadek deklaracji w zakresie planów termomodernizacji domów, które nie posiadają ocieplenia jest wiadomością złą z perspektywy zarówno potrzeby poprawy jakości powietrza i ochrony klimatu, jak i bezpieczeństwa energetycznego kraju, czy ograniczania zjawiska ubóstwa energetycznego. Odsetek właścicieli domów nieocieplonych, którzy planują termomodernizację spadł z 59% w 2023 roku do 40%. Dalsze badanie nad przyczynami tego spadku jest niezbędne. Niezależnie od tego, już teraz Ministerstwo Klimatu i Środowiska powinno zaprojektować i zainicjować regularną, szeroką kampanię wyjaśniającą zalety ocieplenia domu (mniejsze rachunki za ogrzewanie, wyższy komfort mieszkania, lepsze zdrowie mieszkańców, czyste powietrze, ochrona klimatu, itp.). Fakt, że 88% respondentów ocenia, że inwestycja w termomodernizację jest działaniem pożądanym w obecnej sytuacji, a mimo to nie planuje takowej, pozwala myśleć, że dobra kampania mogłaby zachęcić znaczącą ilość osób do docieplenia swoich domów.

Rekomendacje

Uproszczenie programu „Czyste Powietrze” i naprawa jego wizerunku

Tegoroczne badania pokazują dwa negatywne trendy w zakresie programu „Czyste Powietrze”. Po pierwsze spadł odsetek oceniających program pozytywnie – z 53% w 2023 do 45% w 2025 roku. Po drugie znacząco (niemal o 1/3) spadł odsetek osób planujących skorzystanie z programu – z 30% w 2023 do 21% do 2025. Z pewnością czasowe wstrzymanie programu w listopadzie 2024 roku oraz swoista negatywna kampania, skupiająca się na jego problemach, prowadzona w związku z zamknięciem programu nie przyczyniła się do wzrostu zaufania potencjalnych beneficjentów do programu. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska powinien jak najszybciej przeprowadzić szeroką kampanię odbudowującą zaufanie od programu. Widać także potrzebę kampanii na temat poziomów wsparcia oferowanych w ramach programu – ponad połowa respondentów ocenia dotacje jako zbyt niskie podczas gdy w rzeczywistości ich poziom jest wysoki. Należy również zaadresować problemy zgłaszane przez respondentów: skomplikowane procedury i zasady, czy zbyt długi okres oczekiwania na decyzję i rozliczenie.

CEM

***Market & Public Opinion
Research Institute***

30-102 Kraków
Syrokomli 10
tel: + 48 12 6375438

Instytut
Ekonomii
Środowiska

31-128 Kraków
ul. Karmelicka 14/5
tel: +48 514 552 937
biuro@iee.org.pl
www.iee.org.pl